

Koroonapelgupaigaks saanud maakodudest leitud majavammi tõttu on spetsialisti telefon punane

Kadri Suurmägi
TOIMETAJA

Majavammi viljakeha uuel põrandal tähendab seda, et mõni aasta tagasi lõpetatud remonti tuleb uuesti alustada ja parandada ka ehituse käigus tehtud vead.

FOTO: Kalle Pilt

Mullusel koroonakevadel alguse saanud maale kolimise buum on andnud tööd juurde ka Kalle Pildile, keda kutsutakse appi siis, kui tekib hirmutav kahtlus, et hoonet kipub üle võtma majavamm. Just abipalvete rohkuse tõttu on ta otsustanud oma kogemuse vormida raamatuks, mis oleks lihtne abivahend kõigile, kes plaanivad ehitada või renoveerida.

▶ KUULA ARTIKLIT

Hoonete biokahjustuste spetsialist Kalle Pilt sõnas, et keskmiselt on tööga seotud sisse- ja väljahelistamiste seis praegusel ajal päeva lõpuks sada kōnet ja tema töökoormus kasvas tunduvalt mullu kevadel, kui maakodud ja suvilad kinnisvaraturul väga hinda läksid. „Inimesed on läinud maale kodukontoritest, hakanud korda tegema uusi või varem olemas olnud maamaju. Samamoodi on hakatud linnamaju korrastama. Küsimusi ja ülevaatusi on palju juurde tulnud,” kinnitas ta.

Lõviosa pöördumistest ongi seotud vanade majadega. „Kunagi rehendasin, et 80% küsimustest on vanade majade renoveerimise kohta,” sõnas ta.

Põhjused, miks majavamm vanas hoones võimust võtab, on sageli sarnased. Just seetõttu otsustas ta oma teadmised raamatusse talletada. „Raamat keskendubki esmajärjekorras vanade hoonete renoveerimisele,” selgitas ta.

Kaks tüüpiga

Vastuseks küsimusele, mis on need vead, mida ta majades sageli näeb, tõi Kalle Pilt välja kaks: tuulutuse ta põrand ja suvila ümberehitamisel tehtud vead. „Ei saa ehitada suvilat lihtsalt elumajaks – kasutusotstarve on olnud erinev ja selleks, et suvila elumajaks ehitada, on vaja projekti. Ei saa hakata lihtsalt soojustama ja arvata, et nüüd ongi hästi, võib sees elada.”

Kalle Pilt.

FOTO: Sille Annuk/Tartu Postimees

Kui soojustades teha viga, annab majavamm endast enamasti märku kahe-kolme aastaga, aga on olnud ka juhtumeid, kus kevadel valmis saadud majas tuleb järgmise aasta sügisel lammutus- ja ehitustöö uuesti ette võtta.

Kuigi vanasti öeldi, et kui hoones on majavamm, tuleb majale tuli otsa panna, siis nii lootusetu seis enamasti siiski pole. „Ma olen säilitaja tüüp, üritan ikkagi vanu hooned nii palju säilitada kui võimalik ega anna väga kergekäeliselt lammutusnõuannet,” märkis ta. Abihoonete kohta, mille väärtus on väike ja kahjustused suured, on ta seda siiski teinud.

Küll pani Pilt südamele, et rahvatarkusest või, mis tänapäeval levinud, sotsiaalmeediast leitud nippide abil võitlema ei hakataks. Ta on näinud maju, kus vamm on üritatud tõrjuda äädika, soola või mõne muu vahendiga ja olukord on tunduvalt hullemaks tehtud. „Majavamm on elusorganism. Kui ta tunneb, et teda rünnatakse, üritab ta võimalikult kiiresti ennast levitada,” selgitas ta.

Toodi Eestisse laevadega

Kui elanikud märkavad oma elamises majaseent, siis nende kõige suurem hirm ongi, et tegu võib olla majavammiga – Kalle Pilt sõnas, et kolmandikul juhtudest on tegu mõne muu seenega, millega toime tulla lihtsam, kuid ülejäänud juhtudel tuleb paraku hoone omanikele anda teistsugune sõnum.

Nii et aeg-ajalt tuleb tema töös ka psühholoog olla ja ise väga rahulikuks jäädes klientidele positiivsust süstida, sest enamasti lööb uudis, et kogu põrand tuleb täies ulatuses lahti võtta, sest niidistik on levinud kaugele, inimesed rivist välja – majanduslik kahju on ju suur. Paraku on tegu seenega, mis ebapiisava konstruktsioonide avamise korral levib suure tõenäosusega edasi. Ja siis hakkaks kogu protsess otsast peale.

Majavamm on kõige kiirema levikuga puitu lagundav seen, mis Eestisse jõudis Inglise laevadega umbes 150 aastat tagasi, on akadeemik Erast Parmasto arvanud. Majavamm on pärit Himaalaja mäestikust 3000 meetri kõrguselt ja Inglismaale jõudis see riigi asumaadest.

Majavammil saab silmaga eristada viljakeha, seeneniidistikku ja punast eostolmu. Fotol on näha põrandal olevaid eoseid.

FOTO: Kalle Pilt

Kuigi majavammiga tuleb sageli rinda pista vanades hoonetes, siis vana puitu see enamasti ei soovigi: kui on kõrvuti uus puitkonstruktsioon ja sada aastat hoones olnud puit, siis värske puidu muudab vamm pudedaks, samas kõrval asuv vana palk või kandetala võib olla tugev.

Kivimaterjali majavamm väga ei armasta, aga saab sealt levimiseks aluselisi ja neutraalseid aineid. Pilt selgitab, et majavamm on hästi happeline seen. „Kui see oma elutegevuse käigus liiga happeliseks läheb, siis takistab ta ise oma levikut. Nii et majavammi leviku ideaaltingimus on niiskes keskkonnas asuv puit, mis on, nagu rahvakeeli öeldakse, ummuksis, kõrval levikut toetamas pinnas või kivi. Just seetõttu levibki see enamasti vundamendi juures ja esimesel korrusel. „Ent seda on olnud ka kõrgemal, aga seda juhtub harva,“ toob ta välja.

Kuigi enamasti pöörduetakse tema poole vanade hoonetega, on ka uusarendustega olnud muresid. Ta tõi näiteks, et nendes tuli rohkesti ekspertiisi teha aastatel 2009–2010, kui 2006.–2008. aastal valminud arendustes tehtud vead majavammina välja löid.

Pilt ütles, et õnneks on teadlikkus ja oskused tuntavalt paranenud ning ka tema loeb selleteemalisi loenguid ehituseriala tudengitele TTÜ Tartu Kolledžis ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias.

Raamatule saab anda hoogu

Kalle Pildi valmivat raamatud saab toetada [Hooandja keskkonnas](#) kuni 22. juunini. „Panin projekti sinna rohkem selle pärast, et oleks ora, mis sunniks takka: kui on palju huvilisi ja toetajaid, kirjutatakse raamatu kiiremini valmis, kui ei ole, siis on rohkem aega,“ selgitas ta.

Praegune seis näitab, et raamatut oodatakse. Nii plaanibki ta suvepuhkuse ajal minna maakoju, päeval teha õuetöid ja õhtul raamatut kirjutada.